

Werken voor mensen met zorgbehoeften

 ZORGpunt
Leren met en van elkaar

 ZORGpunt

overzicht

I. Welkom & intro

- Kennismaken met elkaar
- Kennismaken met zorgbehoeften:
  - Zorgbehoeften: een complexiteit
  - Zorgbehoeften: omwille van

II. Naar de kern van de zaak

- We ontmoeten enkele klanten
- Elk een eigen verhaal en zorgbehoefte(n)
- We onderzoeken samen wat en hoe

III. Zorgen voor elkaar

- Wat nemen we nu mee?
- Waar kan ik terecht binnen de organisatie?

I Welkom en intro

Kennismaken met elkaar en het thema

Kennismaken met elkaar

Kennismaken met **zorgbehoeften**

Kennismaken met zorgbehoeften

- Kies een ruimte in huis
  - Vertel waarom je deze ruimte kiest om jezelf te presenteren.
  - Wat betekent deze plaats voor jou?

slaapkamer

living

keuken

badkamer

terras of tuin

Kennismaken met zorgbehoeften

“Mensen willen (en moeten) niet alleen langer thuis wonen, maar willen ook steeds vaker thuis verzorgd en thuis behandeld worden.
[... Dat zorgt voor een] verplaatsing van complexe zorg van het ziekenhuis naar thuis [...].

(Kamst et al., 2017, p. 14)”

Kennismaken met zorgbehoeften

Zorgbehoeften: een complexiteit

Om dit mogelijk te maken,
wordt vaak beroep gedaan op extra ondersteuning.
Hulp in het huishouden is hierbij een belangrijk onderdeel.

Dat zorgt ervoor dat jij (meer en meer)
met deze realiteit in aanmerking komt:
het werken voor klanten met **specifieke zorgen en zorgbehoeften**
in steeds **complexer wordende contexten**.

Kennismaken met zorgbehoeften

Zorgbehoeften: een complexiteit

“Het ontstaan van een gezondheidsprobleem, lichamelijk of mentaal, kan resulteren in een zorgbehoefte, waarmee iemand zich wendt tot een zorgaanbieder.”

(Mosca & Lamers, 2014, 67)

➔ Algemene omschrijving zorgbehoefte = **behoefte aan (extra) zorg**

Kennismaken met zorgbehoeften

Zorgbehoeften: een complexiteit

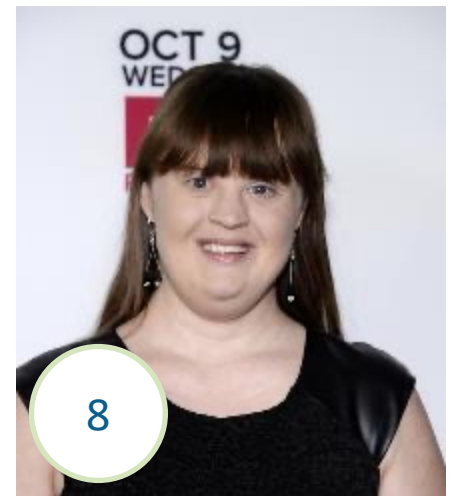
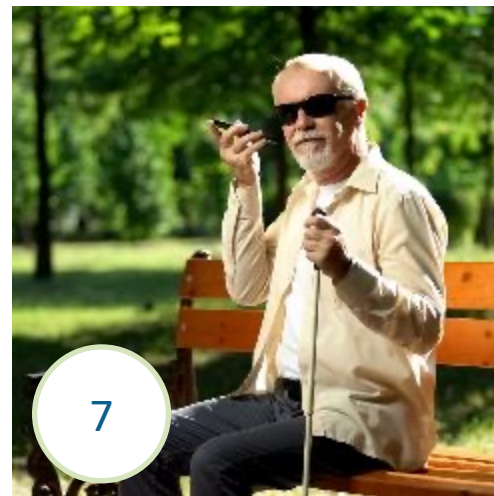
Nood aan (extra) zorg bij ...

- Verschillende soorten beperkingen (of handicaps)
  - fysieke beperkingen
  - zintuiglijke beperkingen: auditieve en/of visuele beperkingen
  - chronische ziekten
  - mentale beperkingen
- Verschillende soorten mentale of emotionele *storingen*

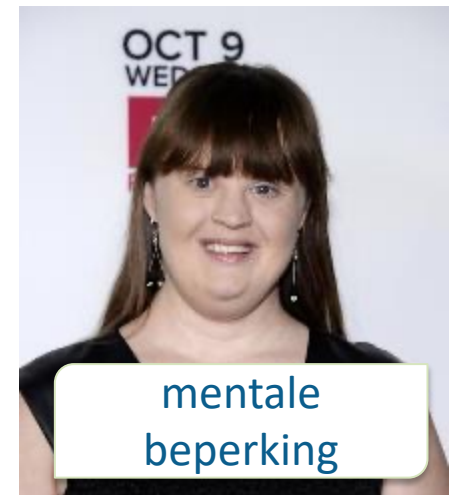
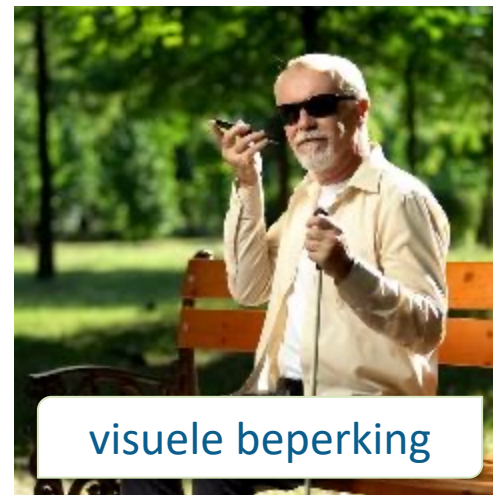
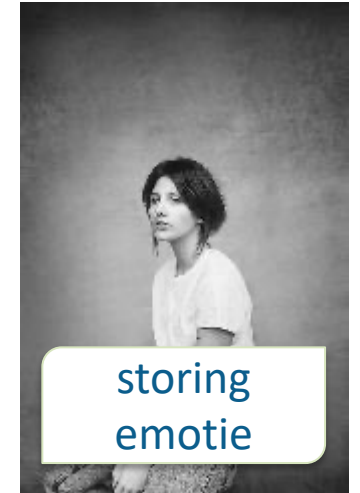

Zorgbehoefte omwille van ...

Zorgbehoefte omwille van ...

II Naar de kern van de zaak

We ontmoeten enkele klanten, elk een eigen verhaal en zorgbehoefte(n). We onderzoeken samen wat en hoe.

We ontmoeten enkele klanten

Bij elk verhaal...

1. kennismaken met de klant en onderzoeken van de zorgbehoefte;
2. situatie samen verkennen en begrijpen;
3. noodzakelijke organisatie en eventuele begrenzingen/aanpassingen van het werk ifv de zorgbehoefte;
4. individuele voorstellen en conclusies in kader van het eigen werk.

Het verhaal van Fatima, 32 jaar

Fatima – 32 jaar

- Getrouwd met Abdel
- Safa (5) en Zeyneb (3)
- Dokter van beroep
- Zware heupoperatie gehad
- Slaapt in de woonkamer in een ziekenbed

We ontmoeten enkele klanten

Welke zorgbehoefte(n) heeft Fatima?

Fatima is moeder van 2 kinderen die revalideert na een zware operatie.

Zorgbehoefte naar aanleiding van

- Een tijdelijk fysieke en mobiele beperking

We ontmoeten enkele klanten

Tijdelijk fysieke en mobiele beperking

Wat?

- **tijdelijk** en betekent vaak ook **tijdelijke aanpassingen**
- kan zowel **verwachte** als **onverwachte voorvallen**
- kan grote of kleine **impact** hebben op het huis(houden)

We ontmoeten enkele klanten

Wat doe je met ...

- De vraag om te koken voor het gezin?
- De vraag om de kinderen op te pikken aan school?
- De vraag om je werkschema helemaal aan te passen aan de tijdelijke situatie?
- De vraag om Fatima te helpen met lichaamsverzorging?
- De vraag om (als man) niet meer in de woonkamer te komen?

We ontmoeten enkele klanten

Maak het concreet!

Formuleer individueel enkele voorstellen en conclusies in kader van jouw werk als huishoudhulp.

Impact op jouw opdracht

Impact op jouw opdracht

Wat pas je aan in je werk ifv de zorgbehoefte?

- Eventueel opnieuw takenpakket bespreken
- Eventueel nieuwe prioriteiten bespreken

Wat zijn de begrenzingen aan jouw opdracht?

- ~~verpleeg- en zorgkundige taken~~
- ~~taken in functie van (kinder)opvang~~

Het verhaal van Ludo, 78 jaar

Ludo – 78 jaar

- Weduwnaar van Mona
- Vraagt vaak om zaken te herhalen
- Lijkt je te negeren
- Vraagt vaak naar Mona
- Weet soms niet wie je bent

We ontmoeten enkele klanten

Welke zorgbehoefte(n) heeft Ludo?

Ludo is een alleenstaande eerder slechthorende, oudere man met dementie.

Zorgbehoefte naar aanleiding van

- Ouderdom
- Slechthorend
- Dementie

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van ouderdom

Wat?

- natuurlijk fenomeen (ouder worden)
- **vaak voorkomend** (vergrijzing)
- vaak gepaard met **meerdere** zorgbehoeften
- zowel **fysieke** als **mentale/emotionele** noden

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van dementie

Wat?

- dementie betekent letterlijk: uw geest verliezen.
- een **blijvende verzwakking van intellectuele vermogens of een geestelijke aftakeling**
- bestaat in verschillende vormen (o.a. alzheimer)
- genezing is niet mogelijk
- medicatie en begeleiding kunnen leven patiënt en familie draaglijker maken

(www.uza.be)

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van dementie

Mogelijke signalen zijn ...

- geheugenverlies (vooral kortetermijngeheugen)
- taalproblemen
- toenemende onhandigheid
- Mensen, plaatsen of voorwerpen niet meer herkennen
- Verandering in gedrag zoals sociale ongeremdheid, agressie of een verlies van betrokkenheid

(www.uza.be)

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van slechthorendheid

Wat?

- verzamelnaam dat aanduidt dat het gehoor verminderd is.
  - een verminderde waarneming van geluid en/of
  - minder verstaan van spraak.
- verlies uitgedrukt in decibel (dB)

(www.nhg.org)

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van slechthorendheid

Mogelijke signalen zijn ...

- De klant vraagt naar herhaling.
- De klant reageert niet, vooral als er geen oogcontact is.
- De klant zet de televisie of muziek hard.
- De klant reageert net iets later (kijkt eerst naar de anderen).
- De klant mist meer informatie als het druk is.
- De klant begrijpt niet goed wat je zegt of doet iets anders dan je vraagt.

(www.kentalis.nl)

We ontmoeten enkele klanten

Wat doe je als ...

- een klant je niet herkent als je binnenkomt?
- een klant je lijkt te negeren?
- een klant soms agressief communiceert?
- een klant het toilet net niet haalde?
- een klant je niet wil binnenlaten?
- een klant denkt dat je zijn overleden man/vrouw bent?

We ontmoeten enkele klanten

Maak het concreet!

Formuleer individueel enkele voorstellen en conclusies in kader van jouw werk als huishoudhulp.

We ontmoeten enkele klanten

Impact op jouw opdracht

Wat pas je aan in je werk ifv de zorgbehoefte?

- Je communiceert met de consulent,
  - dialoog, ook met de familie (of huisarts)
- Bespreek een ‘sleutelbeleid’ (buren, mantelzorg, code ...)

Wat zijn de begrenzingen aan jouw opdracht?

- ~~verpleeg- en zorgkundige taken~~

Het verhaal van Geert, 43 jaar

Geert – 43 jaar

- Moeilijke scheiding gehad
- Woont alleen, geen kinderen
- Geen sociaal netwerk
- Werkt van thuis uit
- In een rolwagen sinds een motorongeval

We ontmoeten enkele klanten

Welke zorgbehoefte(n) heeft Geert?

Geert is een pas gescheiden man met beperkte mobiliteit die kampt met eenzaamheid.

Zorgbehoefte naar aanleiding van

- Chronische mobiele beperking
- Eenzaamheid

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van fysieke en mobiele beperkingen

Wat?

- Bewegingsmogelijkheden zijn verstoord
- Diverse groep aan beperkingen
  - onvrijwillige bewegingen (spasmen of tremors),
  - coördinatieproblemen,
  - verlamming,
  - artritis en
  - mensen met ontbrekende ledematen
- Aangeboren en niet aangeboren (= aanvaarding & **rouw**)
- Soms duidelijk zichtbaar/gekend, soms onzichtbaar/ongekend

(www.accessibility.nl)

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van fysieke en mobiele beperkingen

- Kijk vanuit de mens: bv. rolstoelgebruikers, niet rolstoelpatiënten
- Hulpmiddelen zijn deel van hun persoonlijke ruimte. Heb hier respect voor.
- Geduld hebben is belangrijk: soms gaan bepaalde handelingen trager.
- Medelijden hebben met personen met een handicap is niet nodig.
- Medelijden en overmatige bezorgdheid (betutteling) worden vaak niet aanvaard.

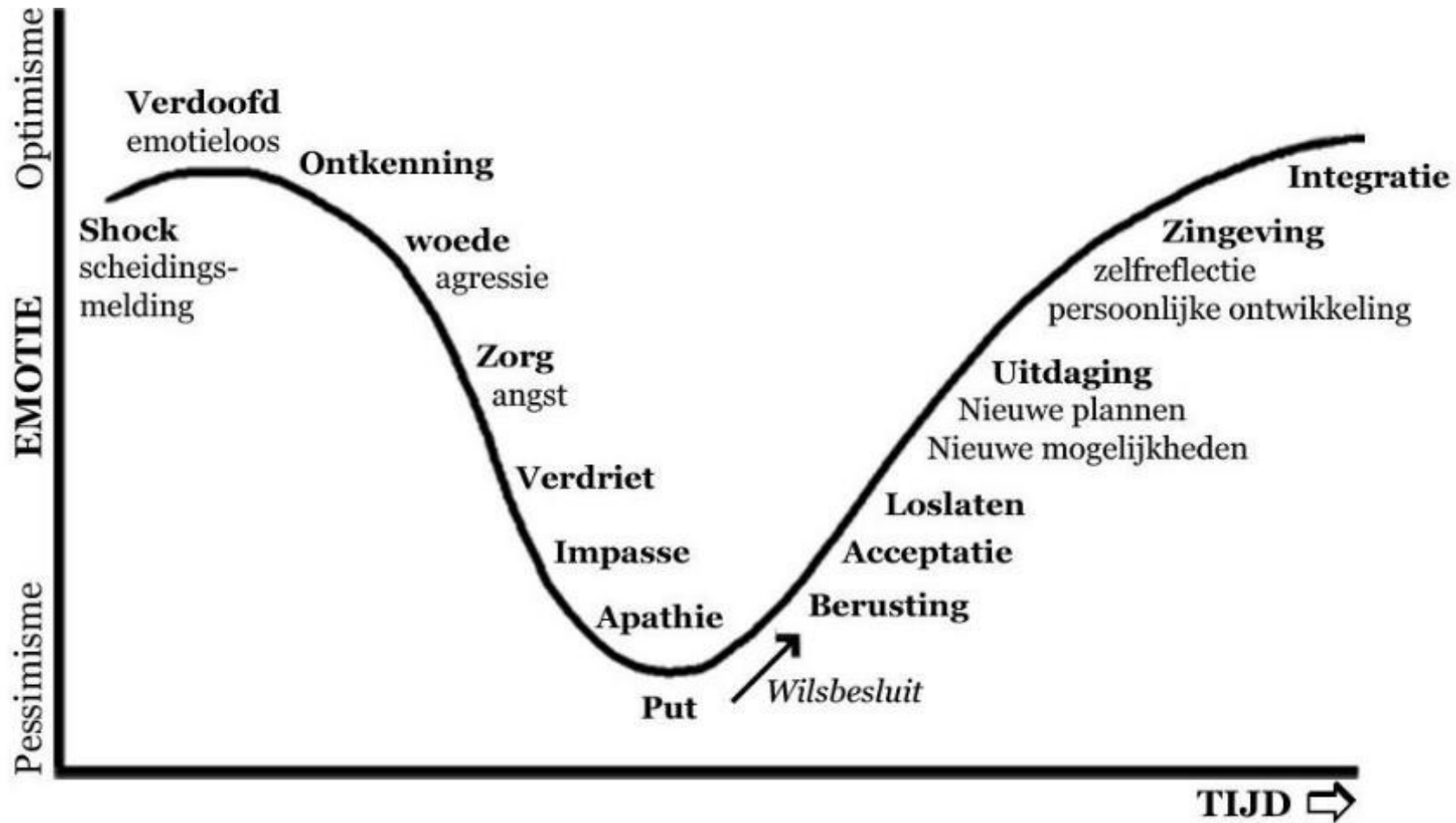
We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van fysieke en mobiele beperkingen

- Spontane hulp bieden kan in slechte aarde vallen. Mensen die hulp nodig hebben, zullen deze hulp wel vragen. Je kunt wel altijd vragen of jouw hulp gewenst is.
- Als je iemand met een handicap iets wil vragen, richt je dan tot die persoon zelf, niet tot een eventuele begeleider, vriend of tolk.
- Bewaak een toegankelijke omgeving (infastructuur, communicatie (hoogte) ...)

We ontmoeten enkele klanten

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van eenzaamheid

Wat?

- Eenzaamheid is zich niet verbonden voelen.
- Ervaring van gemis aan hechte, emotionele band met anderen.
- Of minder contact met andere mensen dan gewenst.
- Kenmerkend zijn negatieve gevoelens van leegte, verdriet, angst en zinloosheid en lichamelijke of psychische klachten.
- Gevoelens van eenzaamheid kunnen invloed hebben op de gezondheid, welzijn en kwaliteit van leven.
- Komt heel vaak voor bij ouderen.

(www.zorgvoorbeter.nl)

We ontmoeten enkele klanten

Wat doe je als ...

- een klant de deur niet snel opendoet?
- een klant je vraagt om de stoelen op de tafel te zetten?
- een klant vraagt om dingen uit de hoge kast te halen?
- een klant je vraagt om (mee) boodschappen te doen?
- een klant zegt dat je teveel rommel maakt?
- een klant vraagt om dingen terug op hun plaats te zetten?
- een klant vraagt om gewoon mee koffie te drinken?
- een klant vraagt om langer te blijven?

We ontmoeten enkele klanten

Maak het concreet!

Formuleer individueel enkele voorstellen en conclusies in kader van jouw werk als huishoudhulp.

We ontmoeten enkele klanten

Wat pas je aan in je werk ifv de zorgbehoefte?

- Focus op de **mens**
- Empathische manier van communiceren **met voldoende afstand**
- Focus op **toegankelijkheid**
- Duidelijke afspraken in functie van **gezelschap**

Wat zijn de begrenzingen aan jouw opdracht?

- ~~verpleeg- of zorgkundige taken~~
- ~~alleen gezelschap zonder huishoudelijke taken~~

We ontmoeten enkele klanten

Professionele afstand-nabijheid

- Belangrijk om **professionele afstand** te bewaren
  - Niet hetzelfde als emotioneel en koel zijn
- Té betrokken: wordt het werk erg zwaar
  - Je neemt de dingen dan mee naar huis en kan moeilijk ontspannen
- De kunst: empathie met daarin je grenzen te bewaken en zekere afstand te bewaren
- Medelevend, maar niet medelijden(d)!
- Je bent geen slecht mens als je wat meer voor jezelf kiest

Het verhaal van Wimme, 48 jaar

Wimme – 48 jaar

- Alleenstaand
- Topfunctie bij de overheid
- Heel aangename man
- Elke week enorm veel lege flessen alcohol in huis
- Soms kort van stof

We ontmoeten enkele klanten

Welke zorgbehoefte(n) heeft Wimme?

Wimme is een man die alleen woont en heel erg veel alcohol drinkt.

Zorgbehoefte naar aanleiding van

- een overmatig gebruik van alcohol

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van alcoholgebruik

Wat?

- Problematisch alcoholgebruik kan in verschillende vormen voorkomen (soms gecombineerd) :
  - overmatig of excessief drinken
  - alcoholmisbruik
  - 'binge drinken'
  - alcoholafhankelijkheid of alcoholverslaving

(www.alcoholhulp.be)

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van alcoholgebruik

Mogelijke signalen zijn ...

- voortdurend alcohol nodig:
  - om te kunnen ontspannen
  - om in een andere stemming te komen
  - om bepaalde angsten te overwinnen
  - om 'de zenuwen te overwinnen'.
- (bijna) nooit genoeg hebben aan 1 of 2 glazen
- snel en gulzig drinken
- stiekem drinken
- ruikt vaak naar de drank (kauwgom om de geur te verbergen)
- ontwenningsverschijnselen bij gebrek aan alcohol: trillende handen, transpireren en slecht slapen
- regelmatig ruzie, discussies
- Verwaarlozen van bepaalde activiteiten: huishoudelijke taken, afspraken, het werk, vrijetijdsbezigheden ...

We ontmoeten enkele klanten

Wat doe je als ...

- je klant vraagt om zijn/haar werk op te bellen voor registratie ziekte, wanneer hij/zij/die teveel gedronken heeft?
- een klant je geld vraagt om schulden af te betalen?
- een klant je hulp vraagt bij problemen in 't gezin?
- een klant heel erg dronken is terwijl je aan het werk bent?
- een klant agressief tegen je praat en handelt?

We ontmoeten enkele klanten

Maak het concreet!

Formuleer individueel enkele voorstellen en conclusies in kader van jouw werk als huishoudhulp.

We ontmoeten enkele klanten

Impact op jouw opdracht

Wat pas je aan in je werk ifv de zorgbehoefte?

- Je communiceert met de consulent
  - dialoog, ook met de familie (of huisarts)

Wat zijn de begrenzingen aan jouw opdracht?

- ~~Zijn/haar/hun probleem willen oplossen~~

Het verhaal van Myra, 38 jaar

Myra – 38 jaar

- Geboren met een oogafwijking
- Ziet weinig tot niets zonder hulpmiddelen of aanpassing
- Woont in een studio samen met haar partner
- Werkt als administratief bediende bij de politie

We ontmoeten enkele klanten

Welke zorgbehoefte(n) heeft Myra?

Myra is slechtziend sinds haar geboorte.

Zorgbehoefte naar aanleiding van

- Slechtziendheid (visuele beperking)

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van visuele beperkingen

Wat?

Slechtziend zijn

- Verschillende vormen: bv. gezichtsscherpte, een verkleind gezichtsveld en overgevoeligheid voor licht
  - Aangeboren
  - Door ouderdom
  - Plotselinge slechtziendheid (bv. Bloedpropje of netvliesloslating)

Blindheid

- aangeboren, zoals corticale blindheid
- erfelijke afwijking aan één oog of ogen zoals retinitis pigmentosa
- acute blindheid na een ongeval of val op het hoofd, zoals niet aangeboren hersenletsel (NAH)
- tijdelijke blindheid door shock of ziekte
- ouderdom, bijvoorbeeld staar

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van visuele beperkingen

Wat?

Oogziekten

- Heel wat verschillende oogziekten
  - **Blinde vlekken** of Glaucoom – schade aan de zenuwvezels en de oogzenuw
  - **Vlekken op het netvlies** of maculadegeneratie
  - **CVI** (Cerebrale visuele stoornis) – hersenen verwerken visuele informatie niet goed
  - **Niet aangeboren hersenletsel** – zoals beroerte, traumatische hersenletsel, dementie, ziekte van Parkinson

(www.visio.org)

We ontmoeten enkele klanten

Wat doe je als ...

- een klant je niet herkent als je binnenkomt?
- een klant je lijkt te negeren?
- een klant dingen omstoot?
- een klant het toilet net niet haalde?
- een klant niet ziet wat je als werk hebt gedaan?

We ontmoeten enkele klanten

Maak het concreet!

Formuleer individueel enkele voorstellen en conclusies in kader van jouw werk als huishoudhulp.

We ontmoeten enkele klanten

Impact op jouw opdracht

Wat pas je aan in je werk ifv de zorgbehoefte?

- Focus op de **mens** en **toegankelijkheid**
  - **Spreek in gezelschap mensen bij naam aan**, zodat duidelijk is tegen wie je praat.
  - Vertel vooraf wat je gaat doen en raak iemand niet zomaar aan.
  - **Vraag eerst of je kunt helpen en hoe je kunt helpen.**
  - Noem bij de begroeting eventueel je naam, ook al ken je elkaar al.
  - **Non-verbaal wordt niet gezien**, reageer daarom met woorden of geluid (lachen).
  - **Vertel het als je weggaat.**
  - **Heldere aanwijzingen zijn belangrijk.** Gebruik daarom geen woorden als hier, daar, dit en verderop.
- Duidelijke afspraken in functie van **vaste plaats en structuur**

Het verhaal van Myriam, 51 jaar

Myriam – 51 jaar

- Getrouwd met Chris
- Recente diagnose van baarmoederhalskanker
- Enorm gevoel voor humor
- Start binnenkort met chemo

We ontmoeten enkele klanten

Welke zorgbehoefte(n) heeft Myriam?

Myriam is een jonge vrouw van vijftig met een kankerdiagnose, hopend op herstel.

Zorgbehoefte naar aanleiding van

- Kanker(diagnose)

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van kanker(diagnose)

Wat?

- verwijst naar een groep ziektes waarin abnormale cellen zich op chaotische manier delen en verspreiden
- Meestal vormen die cellen een massa (tumor)
  - kwaadaardige tumoren (kanker) en goedaardige tumoren (geen kanker)
  - Tumor: gebruikt meestal indien kwaadaardige
  - Goedaardige tumoren zijn ook niet altijd onschuldig.
- Kanker: wanneer DNA wordt beschadigd zonder herstel (mutaties)
  - mutaties door
    - Onvermijdbare risicofactoren (het ouder worden, celdeling en erfelijkheid)
    - Te vermijden risicofactoren (tabak, overgewicht, sedentarisme, UV-stralen, alcohol)

We ontmoeten enkele klanten

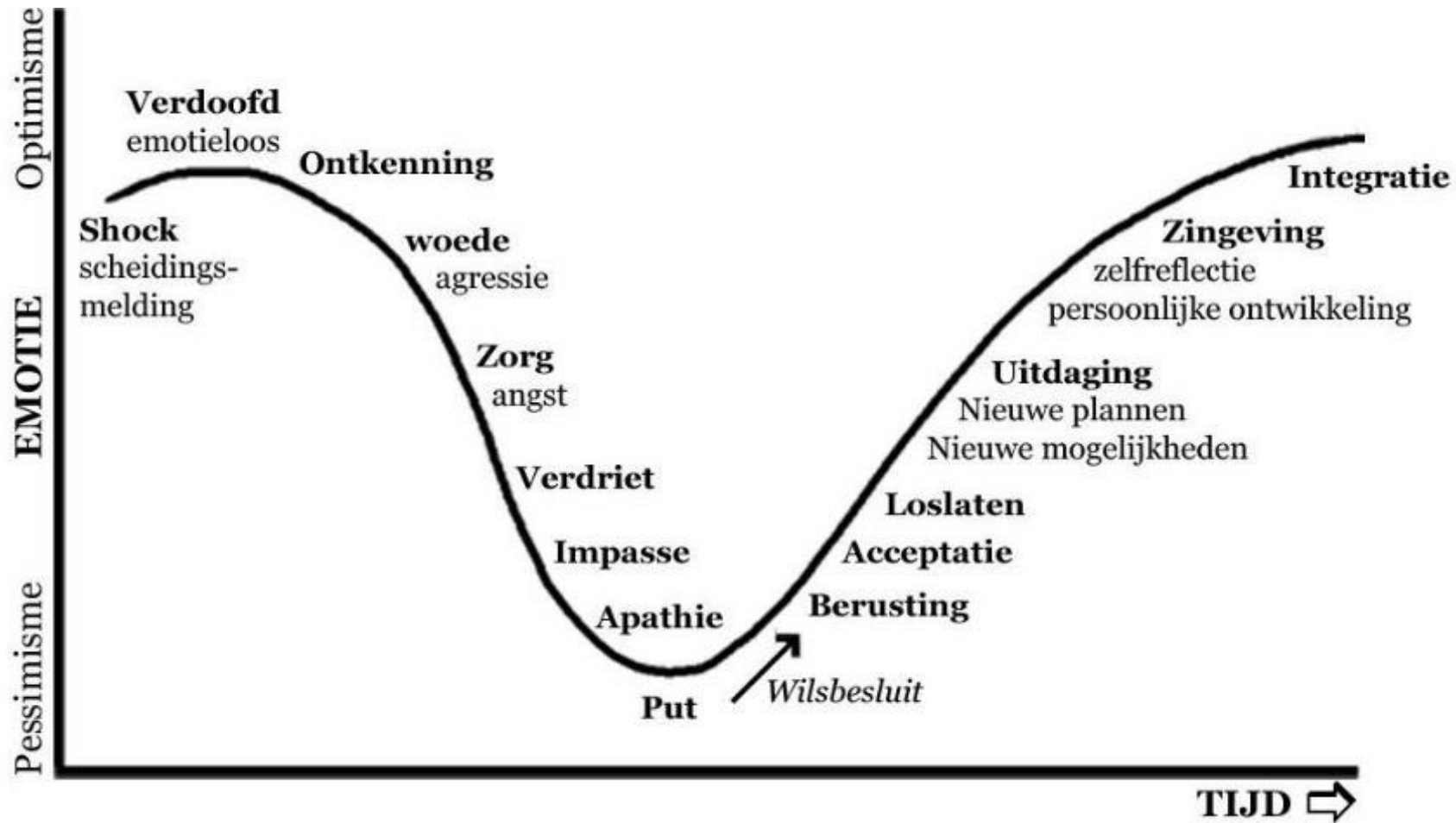
Zorg omwille van kanker(diagnose)

- **Diagnose** (zonder behandeling) heeft **ook grote impact**
- Behandeling kan leiden tot vermoeidheid
  - eventueel verminderde concentratie
  - verminderde werking van het kortetermijngeheugen (vergeten van zaken)
- Mensen kunnen prikkelbaarder worden.
- Terugtrekkend gedrag
- Emotioneler (bv. snel huilen)
- Moeilijker kunnen concentreren

(www.kanker.be)

We ontmoeten enkele klanten

We ontmoeten enkele klanten

Wat doe je als ...

- een klant in huilen uitbarst in jouw buurt?
- een klant vertelt dat hij/zij/die gaat sterven?
- een klant door jouw handelen, erg kwaad wordt?
- een klant liever niet met jou praat?
- een klant er elke keer je komt, er minder goed uitziet?
- een klant van jou komt te overlijden?

We ontmoeten enkele klanten

Maak het concreet!

Formuleer individueel enkele voorstellen en conclusies in kader van jouw werk als huishoudhulp.

We ontmoeten enkele klanten

Impact op jouw opdracht

Wat pas je aan in je werk ifv de zorgbehoefte?

- Empathisch communiceren
- Bewaken van je afstand-nabijheid
- Bewaken van welke emoties dit bij jou oproept

Wat zijn de begrenzingen aan jouw opdracht?

- ~~Verpleeg- en zorgkundige taken~~
- ~~Beloven dat het goed komt~~

We ontmoeten enkele klanten

Wat niet helpt:

- Meehuilen: cliënt stelt zich afhankelijker op en krijgt een ondergeschikte rol.
  - We beschikken allemaal op een eigen manier over het vermogen onze eigen problemen op te lossen
- over de cliënt ‘hangen’ en veel aanraken
- blijven meegaan in het negatieve verhaal van de klant
- Besef dat sommige gedrag ronduit schadelijk is.
- Maak een onderscheid tussen privé en werk

Het verhaal van Malinka, 63 jaar

Malinka – 63 jaar

- Getrouwd met Ari
- Net gepensioneerd
- Woont in een eerder kleine rijwoning
- Hun woning staat vol met zakken, dozen en materiaal

We ontmoeten enkele klanten

Welke zorgbehoefte(n) heeft Malinka?

Malinka is een vrouw wonend in een eerder kleine rijwoning met verzamelwoede/verzameldrang.

Zorgbehoefte naar aanleiding van

- Verzameldrang omwille van onderliggende emotionele of mentale zorgen

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van verzameldrang

Wat?

- een obsessief-compulsieve stoornis waarbij iemand dwangmatig spullen bewaart en verzamelt, uit angst dingen weg te moeten doen
- Effect: zóveel spullen in huis, dat het onleefbaar wordt
- kan zich ook uiten in extreem veel winkelen ('koopziek')
- officiële term: **verzamelstoornis**

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van verzameldrang

- Hulp om op te ruimen wordt vaak geweigerd.
- Het is voor hen erg moeilijk om de controle kwijt te raken en in één keer veel spullen weg te doen.
- Vaak wil de persoon graag over elk item kunnen beslissen of het weg mag of niet.
- Dit maakt opruimen een moeilijk en langdurig proces.
- Soms mag er niemand thuis mag komen. Effect: een geïsoleerd leven.

We ontmoeten enkele klanten

Wat doe je met ...

- De vraag om niet op te ruimen?
- De vraag om spullen van bij je thuis mee te brengen?
- Een beschuldiging dat je dingen weg gegooid hebt?
- Een huis waar je door de hoeveelheid spullen niet kan poetsen?

We ontmoeten enkele klanten

Maak het concreet!

Formuleer individueel enkele voorstellen en conclusies in kader van jouw werk als huishoudhulp.

We ontmoeten enkele klanten

Impact op jouw opdracht

Wat pas je aan in je werk ifv de zorgbehoefte?

- Overleg met de consulent:
  - Haalbaarheid van de opdracht (versus gespecialiseerde teams)
  - Hygiëne en veiligheid in huis

Wat zijn de begrenzingen aan jouw opdracht?

- ~~de klant forceren om op te ruimen~~

Het verhaal van Stef, 33 jaar

Stef – 33 jaar

- Woont samen met Bram
- Worstelt openlijk met een depressie
- Is vaak thuis, maar niet vaak alleen
- Ondernam vorige week een poging tot zelfdoding

We ontmoeten enkele klanten

Welke zorgbehoefte(n) heeft Stef?

Stef is een jonge man met een depressie die tekenen van suïcidaal gedrag vertoont.

Zorgbehoefte naar aanleiding van

- Depressie
- Zelfmoordgedachten

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van depressie

Wat?

- Depressie is een psychische aandoening.
- Kernsymptomen (bijna dagelijks, minimaal 2 weken)
  - sombere stemming
  - verlies van interesse of plezier in (bijna) alle activiteit

(www.gezondheidenwetenschap.be)

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van depressie

Wat?

- Andere symptomen (min 5 in totaal)
  - ongewilde gewichtstoename of gewichtsverlies;
  - bijna dagelijkse slapeloosheid of slaperigheid;
  - uitgesproken rusteloosheid of geremdheid;
  - dagelijkse vermoeidheid of verlies van energie;
  - gevoelens van waardeloosheid of schuldgevoel;
  - dagelijks verminderd concentratievermogen of besluiteloosheid;
  - terugkerende doodsgedachten.

(www.gezondheidenwetenschap.be)

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van depressie

Wat?

- Bijzondere vormen van depressie:
  - **postnatale depressie** (na een bevalling);
  - **chronische depressieve stemmingsstoornis** (lichte tot matige, maar chronische depressie waarbij klachten ten minste twee jaar blijven aanhouden);
  - **Winterdepressie** (minstens twee jaar na elkaar in de herfst depressief wordt en in de lente weer opknapt);
  - **psychotische depressie** (verstoord realiteitsgevoel en meestal onrealistisch pessimistisch is)

(www.gezondheidenwetenschap.be)

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van zelfmoordgedachten

Wat?

- Zelfmoordgedachten kunnen heel overweldigend en beklemmend zijn.
  - Gevoel van een tunnel zit, maar geen uitweg ziet.

Hoe ontstaan zelfmoordgedachten?

- **Zelfmoordgedachten hebben nooit één oorzaak.** Ze komen tot stand vanuit een ingewikkelde combinatie van:
  - kwetsbaarheid die kan ontstaan vanuit **biologische factoren** en **psychologische factoren**
  - **Stresserende levensomstandigheden** (verlies, geweld, psychische problemen)

(www.zelfmoord1813.be)

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van zelfmoordgedachten

Wat?

- Zelfmoordgedachten komen in pieken en dalen (suïcidale proces)
- In veel gevallen gaan zelfmoordgedachten voorbij.

(www.zelfmoord1813.be)

We ontmoeten enkele klanten

Zorg omwille van zelfmoordgedachten

Verbale signalen

- “Ik ga er een einde aan maken.”
- “Ik wil dood.”
- “Het hoeft voor mij niet meer.”
- “Het is beter als het gedaan is.”
- “Ik zie het niet meer zitten.”
- “Van mij zullen ze geen last meer hebben.”

Gedragsmatige signalen

- Zich isoleren
- Op zoek gaan naar methoden om zelfmoord te plegen
- Verandering in gebruik van alcohol en/of medicatie
- Slaapproblemen
- Veel met de dood bezig zijn
- Sterke gedragsveranderingen
- Angst, hopeloosheid, boosheid, roekeloosheid

We ontmoeten enkele klanten

Wat doe je met ...

- Een klant die er heel ongelukkig uitziet?
- Een klant die je vraagt hoe jij zo opgewekt kunt zijn?
- Een klant die letterlijk zegt “Ik ga er een einde aan maken”?

We ontmoeten enkele klanten

Maak het concreet!

Formuleer individueel enkele voorstellen en conclusies in kader van jouw werk als huishoudhulp.

We ontmoeten enkele klanten

Impact op jouw opdracht

Wat pas je aan in je werk ifv de zorgbehoefte?

- Je communiceert met de consulent
  - Contacteer in overleg de hulpdiensten (112), de huisarts (van wacht) of het Antigifcentrum (070 245 245).
- Bewaken van je afstand-nabijheid
- Bewaken van welke emoties dit bij jou oproept

Wat zijn de begrenzingen aan jouw opdracht?

- ~~– Zijn/haar/hun probleem willen oplossen~~
- ~~– Geen verantwoordelijkheid om iemand op te fleuren~~

III Zorgen voor elkaar

Wat nemen we nu mee naar de huishoudpraktijk?

Wat wil je eerst kwijt?

Deel je ervaringen bij de casussen

Wat neem je mee?

Welke tip geef jij je collega's nog voor het einde?

Met welke vragen blijf je achter?

Waar wil je graag nu nog een antwoord op?

Waar kan je terecht binnen de organisatie?

- **kantoorverantwoordelijke** of consulent **is je eerste aanspreekpunt**
  - In kader van doorverwijzing voor de klant
  - In kader van ondersteuning als jij het moeilijk hebt
  - In kader van algemene vragen omtrent de grenzen aan je takenpakket (bij twijfel)

Waar kan je terecht buiten de organisatie?

Nuttige nummers

- Noodnummer = 112
- Tele-Onthaal = 106
- De Zelfmoordlijn = 1813
- Awel ik wil praten – Kindertelefoon = 102

Bronnen

- Mosca, I., & Lamers, L. (2014). Indicatiestelling binnen de collectieve zorgverzekering: Een middel om kosten te beheersen? *TPE Digitaal*, 2 (8), 67–81.
- Kamst, E., Galistu, G., de Jong, B., & Wauben, L. (2017). ZiekenThuis: Verplaatsing van zorg van het ziekenhuis naar thuis. *Tijdschrift voor Human Factors*, 42 (2), 14–18.

